

УДК 658.5:004.9

DOI <https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2024.2.8>

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Олійник Аліна Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0002-0274-5204

Толочій Олексій Романович

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID: 0009-0006-2638-4614

Щербина Юлія Володимирівна

здобувач вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID: 0009-0001-4453-7833

У статті проаналізовано сучасні підходи до проєктного менеджменту, які базуються на використанні цифрових технологій, таких як хмарні обчислення, великі дані та платформи для автоматизації, що дозволяють оптимізувати управлінські процеси, скоротити витрати та підвищити продуктивність. У статті розглянуто вплив диджиталізації на планування, комунікацію, контроль та оцінку результатів проєктів. У розвідці проаналізовано сучасні тенденції розвитку проєктного менеджменту, які обумовлені широким впровадженням цифрових технологій у бізнес-процеси. Основну увагу приділено дослідженню впливу диджиталізації на ефективність управління проєктами в різних галузях. Визначено, що диджиталізація забезпечує не лише зменшення витрат часу і ресурсів, але й сприяє швидшому ухваленню рішень завдяки використанню інноваційних цифрових інструментів. Доведено, що основними цілями проєктного менеджменту сучасних підприємств в умовах диджиталізації є покращення управління ресурсами, зниження витрат та створення умов для стабільного розвитку підприємства в умовах сучасного ринкового середовища. Дослідження демонструє, що реалізація диджиталізації у проєктний менеджмент дозволяє скоротити час для реалізації проєктів, знизити витрати та підвищити якість ухвалення управлінських рішень. Доведено, що основними цілями проєктного менеджменту сучасних підприємств в умовах диджиталізації є покращення управління ресурсами, зниження витрат та створення умов для стабільного розвитку підприємства в умовах сучасного ринкового середовища. У статті уточнено сутнісні характеристики поняття «проєктний менеджмент», розглянуто особливості та обґрунтовано теоретичний базис управління диджиталізацією підприємств в сучасних умовах, здійснено діагностику аспектів проєктного менеджменту на підприємствах аграрної сфери та означено концептуальні напрями удосконалення управління диджиталізацією підприємств в сучасних умовах, що враховують унікальні компетенції кожного підприємства, деформаційні прояви економічного простору і формують стратегічні конкурентні переваги.

Ключові слова: проєктний менеджмент, диджиталізація, цифрові технології, ефективність, управління проєктами.

Alina Oliinyk, Oleksiy Tolochii, Yulia Shcherbyna

Poltava State Agrarian University

EFFECTIVENESS OF PROJECT MANAGEMENT OF MODERN ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION

The article analyzes modern approaches to project management, which are based on the use of digital technologies, such as cloud computing, big data and automation platforms, which allow optimizing management processes, reducing costs and increasing productivity. The article examines the impact of digitalization on planning,

communication, control and evaluation of project results. The article analyzes modern trends in the development of project management, which are due to the widespread introduction of digital technologies into business processes. The main attention is paid to studying the impact of digitalization on the efficiency of project management in various industries. It is determined that digitalization provides not only a reduction in time and resource costs, but also contributes to faster decision-making through the use of innovative digital tools. It is proven that the main goals of project management of modern enterprises in the context of digitalization are to improve resource management, reduce costs and create conditions for the stable development of the enterprise in the modern market environment. The study demonstrates that the implementation of digitalization in project management allows to reduce the time for project implementation, reduce costs and improve the quality of management decisions. It is proven that the main goals of project management of modern enterprises in the conditions of digitalization are to improve resource management, reduce costs and create conditions for the stable development of the enterprise in the conditions of the modern market environment. The article clarifies the essential characteristics of project management, considers the features and substantiates the theoretical basis of managing the digitalization of enterprises in modern conditions, diagnoses aspects of project management at agricultural enterprises and identifies conceptual directions for improving the management of the digitalization of enterprises in modern conditions, which take into account the unique competencies of each enterprise, deformation manifestations of the economic space and form strategic competitive advantages.

Keywords: project management, digitalization, digital technologies, efficiency, project management.

Вступ. На сучасному етапі ведення господарської діяльності бізнес-середовище характеризується швидкими змінами, високою конкуренцією та складністю процесів управління. У цих умовах проєктний менеджмент відіграє вирішальну роль, оскільки дозволяє підприємствам адаптуватися до викликів і досягати стратегічних цілей. Водночас диджиталізація як глобальний тренд кардинально змінює підходи до управління проєктами.

Інтеграція цифрових технологій, таких як хмарні обчислення, великі дані, штучний інтелект та автоматизація процесів, не лише вдосконалює традиційні методи роботи, але й створює нові можливості для підвищення продуктивності, прозорості та точності у проєктному менеджменті. Проте ці зміни супроводжуються низкою викликів, зокрема необхідність адаптації організаційної культури, підвищення кваліфікації працівників та управління ризиками, пов'язаними із впровадженням нових технологій.

Матеріали та методи. У статті використано комплексний підхід до дослідження впливу диджиталізації на ефективність проєктного менеджменту. Методичною та теоретичною основою даної статті є загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Із загальнонаукових методів використано діалектичний – при розгляді теоретичних та концептуальних підходів до диджиталізації менеджменту. Також застосовано метод дедукції при побудові структури статті та вивченні предмета дослідження.

При формуванні висновків до статті використано метод індукції. Спеціальні методи, що використовували при написанні статті: табличний та графічний. Процес ефективності проєктного менеджменту сучасних підприємств в умовах диджиталізації, став об'єктом дослідження таких вітчизняних науковців:

Бойда С. [1], Дубина М. В., Козлянченко О. М. [2], Клименко К. В. [3], Корзаченко О. В. [4], Лігоненко Л., Хріпко А., Доманський А. [5], Лісова Р. М. [6], Пашенко П. О., Мазоренко О. В. [7], Раєвська О. В., Аксьонова І. В., Бровко О. І. [8], Собко О. [9], Тарасенко А., Кравченко А. [10].

Метою статті є аналіз ефективності проєктного менеджменту сучасних підприємств в умовах диджиталізації та розробки напрямів його удосконалення для покращення роботи підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

Результати. Управління проєктами сучасного підприємства є ключовим елементом успішного функціонування в умовах швидкозмінного середовища, глобалізації та диджиталізації. Це процес, спрямований на досягнення цілей підприємства шляхом ефективного планування, організації, управління ресурсами та контролю діяльності підприємства. Диджиталізація в сучасному підприємстві стає все більш актуальною в умовах швидкої технологічної трансформації та змін на ринку [1, с. 72–81].

Підприємства, які успішно інтегрують цифрові технології у свої бізнес-процеси, мають значні переваги у плані ефективності, конкурентоспроможності та адаптивності до змін у середовищі [2, с. 21–31]. Активні темпи впровадження диджиталізації менеджменту дозволяє підприємствам швидше реагувати на зміни у попиті, оптимізувати внутрішні процеси, підвищувати якість обслуговування клієнтів та знижувати витрати і залишатися конкурентоспроможним на ринку. Проєктний менеджмент на підприємстві є важливою складовою частиною для досягнення довгострокових цілей, тому розглянемо це поняття більш детально [3, с. 13–18].

Проєктний менеджмент – це процес застосування методів і принципів управління проєктами

до бізнес-процесів підприємства для досягнення стратегічних цілей компанії, оптимізації ресурсів, зменшення ризиків і підвищення ефективності [4, с. 64–69]. Це передбачає організацію, планування, виконання та контроль проєктів у межах підприємства для досягнення певних результатів у задані терміни та в межах бюджету підприємства [5, с. 21–24]. На рис. 1 показано основні аспекти проєктного менеджменту. Аналізуючи рис. 1, було виявлено, що першим етапом проєктного менеджменту є ініціація, яка включає в себе формулювання ідеї, визначення мети проєкту, оцінку його життєздатності та узгодження ключових аспектів проєкту. Метою ініціації є встановлення основних напрямів для подальшої роботи та створення початкової основи для всього проєкту [5, с. 21–24].

Наступним етапом є розробка стратегії та плану проєкту, що вважається критичним етапом управління проєктами, який передбачає створення детальної дорожньої карти для досягнення цілей проєкту. На цьому етапі визначаються основні завдання, ресурси, терміни, а також методи управління ризиками та контролю за виконанням. Стратегічний підхід до планування дозволяє оптимізувати використання ресурсів і мінімізувати ризики, забезпечуючи ефективне виконання проєкту.

Управління ресурсами є одним з ключових аспектів успішного завершення проєкту. Це забезпечує не лише своєчасне виконання завдань, але й оптимізацію витрат і підвищення ефективності роботи команди. Успішне управління ресурсами дозволяє організації мінімізувати ризики, підвищити продуктивність і досягти поставлених цілей у межах бюджету і часу.

Управління командою включає створення, розвиток, мотивацію, координацію та підтримку командної роботи для досягнення спільних цілей. На кожному етапі проєкту управління командою має бути спрямоване на те, щоб усі учасники працювали ефективно, злагоджено та на результат [5, с. 21–24].

Етап моніторингу та контролю проєкту включають постійний нагляд за виконанням проєкту та коригування дій, якщо з'являються відхилення від запланованих результатів. Ідентифікація потреб і можливостей дозволяють зменшити ризики та забезпечити успішне завершення проєкту. Процес передбачає виявлення потреб замовників, кінцевих користувачів або організації загалом, а також можливостей, які можуть бути використані для задоволення цих потреб. Це дозволяє проєктним командам правильно зрозуміти, що саме потрібно розробити, покращити або змінити, а також виявити потенційні шляхи для досягнення найкращих результатів.

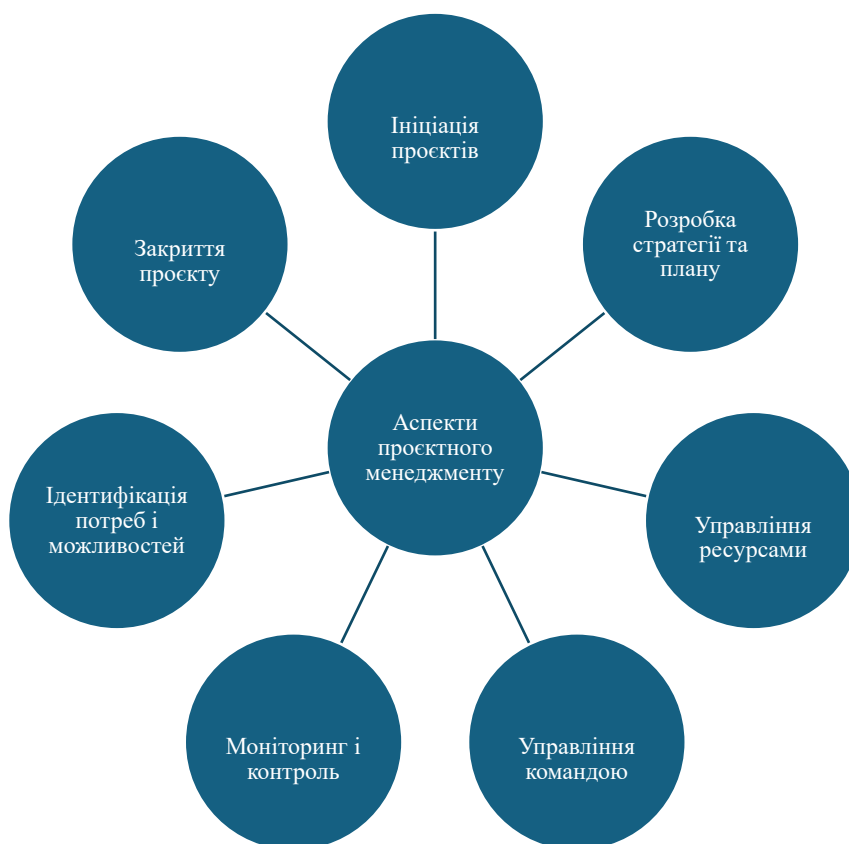

Рис. 1. Основні аспекти проєктного менеджменту

Джерело: [5, с. 21–24]

Закриття проєкту є заключним етапом у циклі управління проєктом, який завершується після виконання всіх задач і досягнення поставлених цілей. Цей етап включає офіційне завершення робіт над проєктом, підбиття підсумків [5, с. 21–24].

Отож, можна побачити, що ефективність проєктного менеджменту сучасних підприємств в умовах диджиталізації є ключовим фактором, що визначає конкурентоспроможність і стійкість підприємства аграрного сектору в сучасному цифровому середовищі.

Диджиталізація радикально змінює підходи до управління проєктами, що відкриває нові можливості для розвитку підприємства, а також створює нові виклики для його розвитку та конкурентоспроможності.

У сучасних умовах господарювання інструменти проєктного менеджменту дають змогу адаптуватися підприємству до умов бізнес-середовища, знизити рівень невизначеності та забезпечити стійкий розвиток підприємства. Проєктний менеджмент на підприємстві повинен передбачати застосування відповідних знань, навичок та сукупності інструментів, зважаючи на усі особливості діяльності підприємства, його ризики та перспективи розвитку [6, с. 114–118].

Основними цілями проєктного менеджменту сучасних підприємств в умовах диджиталізації є покращення управління ресурсами, зниження витрат та створення умов для стабільного розвитку підприємства в умовах сучасного ринкового середовища. У табл. 1 розглянемо основні напрями проєктного менеджменту сучасних підприємств в умовах диджиталізації.

Аналізуючи табл. 1, можна побачити, що до основних напрямів проєктного менеджменту сучас-

них підприємств в умовах диджиталізації доцільно віднести:

- оптимізацію процесів, що передбачає системний підхід до вдосконалення робочих процесів, спрямований на підвищення ефективності, зниження витрат, скорочення часу виконання завдань і підвищення якості результатів, оптимізація стає ще більш актуальною, оскільки цифрові інструменти дозволяють автоматизувати завдання та покращити управління ресурсами;

- впровадження аналітики даних є важливим етапом диджиталізації проєктного менеджменту підприємства, який дає змогу ухвалювати обґрунтовані рішення на основі аналізу великих обсягів даних. Аналітика даних допомагає оптимізувати бізнес-процеси, прогнозувати тенденції, знижувати ризики та підвищувати ефективність діяльності;

- забезпечення кібербезпеки є обов'язковою умовою для захисту інформаційних систем підприємств. Інтеграція технологічних рішень, регулярне навчання персоналу та розробка стратегій безпеки допомагають мінімізувати ризики та забезпечити стабільну роботу бізнесу в умовах диджиталізації;

- моніторинг і оптимізація процесу диджиталізації дозволяють підприємствам досягти максимальної ефективності від впровадження цифрових технологій. Регулярний аналіз, адаптація до змін і використання сучасних інструментів забезпечують довготривалий успіх і конкурентоспроможність організації;

- створення партнерств є важливим стратегічним інструментом для розвитку бізнесу, особливо в умовах диджиталізації. Успішні партнерства дають змогу компаніям обмінюватися ресурсами, технологіями, досвідом і клієнтськими базами, що сприяє спільному зростанню та інноваціям [9, с. 84–97].

Таблиця 1

Основні аспекти проєктного менеджменту сучасних підприємств в умовах диджиталізації

Напрямок	Інструментарій	Наслідки
Оптимізація процесів	ERP-системи, CRM-системи, автоматизовані виробничі лінії	Підвищення ефективності та зменшення витрат
Впровадження аналітики даних	BI-системи, аналітичні платформи, Big Data аналітика	Покращення ухвалення управлінських рішень, інсайти для стратегічного розвитку
Розвиток цифрових каналів збуту	Інтернет-магазини, CRM-системи, соціальні медіа платформи	Розширення аудиторії, збільшення обсягів продажів
Забезпечення кібербезпеки	Системи виявлення та запобігання вторгненням (IDS/IPS), Антивірусне та антишпигунське програмне забезпечення, Технології шифрування	Дозволяє знизити ризики та підвищити довіру клієнтів і партнерів до підприємства
Моніторинг і оптимізація процесу диджиталізації	Використання інструментів для співпраці (Slack, Microsoft Teams), Системи моніторингу IT-інфраструктури (Nagios, Zabbix)	Контроль за виконанням стратегічних цілей, своєчасне виявлення проблем та підвищення ефективності диджиталізації.
Створення партнерств	Crunchbase, PartnerStack, AngelList.	Поєднання ресурсів, досвіду та технологій різних організацій

Джерело: [7; 8]

Налагодження співробітництва з іншими підприємствами є потужним інструментом для розвитку бізнесу в умовах диджиталізації, що матиме успіх при правильно підібраній стратегії, виборі партнерів, чіткого регулювання відносин та регулярного моніторингу результатів [10, с. 30–38].

Отже, диджиталізація є не лише інструментом оптимізації проєктного менеджменту, але й рушійною силою інновацій та конкурентоспроможності підприємств у сучасному бізнес-середовищі.

Висновки. Зважаючи на вищенаведене, можна зробити висновок, що впровадження інноваційних інформаційних технологій є вирішальним фактором у підвищенні конкурентоспроможності шляхом створення ефективної інформаційної бази управління бізнесом. Результати дослідження підтверджують, що підприємства, які активно застосовують цифрові технології у проєктному менеджменті, досягають вищого рівня ефективності, швидше адаптуються до змін на ринку та демонструють більшу конкурентоспроможність.

Диджиталізація відкриває нові горизонти для підвищення ефективності проєктного менеджменту на сучасних підприємствах. Використання цифрових технологій дозволяє автоматизувати рутинні процеси, забезпечити прозорість управління та підвищити конкурентоспроможність. Застосування таких інструментів, як програмне забезпечення для управління проєктами, системи аналітики великих даних та платформи для командної роботи, сприяє скороченню термінів реалізації проєктів і зниженню витрат.

Проте впровадження диджиталізації потребує значних зусиль, зокрема, у розвитку цифрових компетенцій персоналу, адаптації організаційної структури та управління ризиками, пов'язаними із кібербезпекою та швидкою зміною технологій. Успішна інтеграція цифрових інструментів можлива лише за умови стратегічного підходу до диджиталізації, зокрема інвестиції в навчання співробітників, модернізацію інфраструктури та використання перелічених методик управління проєктами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойда С. Інноваційні підходи до управління підприємствами в умовах диджиталізації економіки. *Економіка та управління підприємствами*. Випуск I (85). 2022. С. 72–81.
2. Дубина М. В., Козляченко О. М. Концептуальні аспекти дослідження сутності диджиталізації та її ролі в розвитку сучасного суспільства. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 3 (19). С. 21–31.
3. Клименко К. В. Диджиталізація як інноваційний розвиток підприємств: досвід України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 4. Том 3. С. 13–18.
4. Корзаченко О. В. Оптимізація бізнес-процесів українських підприємств: проблеми та перспективи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2013. № 3. С. 64–69.
5. Лігоненко Л., Хріпко А., Доманський А. Зміст та механізм формування стратегії диджиталізації в бізнес-організаціях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Економічні науки*. 2018. № 22 (62). С. 21–24.
6. Лісова Р. М. Вплив диджиталізації на бізнес-моделі: етапи та інструменти цифрової трансформації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 24, ч. 2. С. 114–118.
7. Пащенко П. О., Мазоренко О. В. Аналіз факторів управління проєктами енергозбереження в інноваційно орієнтованих організаціях в умовах диджиталізації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 17. С. 80–89.
8. Раєвська О. В., Аксьонова І. В., Бровко О. І. Порівняльний рейтинговий аналіз стану та тенденцій диджиталізації українського суспільства та економіки. *Економіка та управління національним господарством*. 2021. № 4 (50). С. 56–66.
9. Собко О. Вдосконалення управління інноваційними проєктами та поживлення інноваційної активності підприємств України. *Вісник економіки*. 2021. № 3. С. 84–97.
10. Тарасенко А., Кравченко А. Сутність диджиталізації та її вплив на розвиток економічних систем. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. 3 (35). С. 30–38.

REFERENCES:

1. Boyda C. (2022). Innovatsiyni pidkhody do upravlinnya pidpryyemstvamy v umovakh didzhytalizatsiyi ekonomiky [Innovative approaches to enterprise management in the context of digitalization of the economy]. *Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy*, I (85), 72–81. [in Ukrainian]
2. Dubyna M. V., Kozlyanchenko O. M. (2019). Kontseptual'ni aspekty doslidzhennya sutnosti didzhytalizatsiyi ta yiyi roli v rozvytku suchasnoho suspil'stva [Conceptual aspects of research into the essence of digitalization and its role in the development of modern society.]. *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnya*. 3 (19), 21–31. [in Ukrainian]
3. Klymenko K.V. (2020). Didzhytalizatsiya yak innovatsiynyy rozvytok pidpryyemstv: dosvid Ukrayiny [Digitalization as an innovative development of enterprises: the experience of Ukraine]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, 4.3, 13–18. [in Ukrainian]

4. Korzachenko O.V. (2013). Optymizatsiya biznes-protsesiv ukrayins'kykh pidpryyemstv: problemy ta perspektyvy [Optimization of business processes of Ukrainian enterprises: problems and prospects]. *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 3, 64–69. [in Ukrainian]
5. Lihonenko L., Khripko A., Domans'kyi A. (2018). Zmist ta mekhanizm formuvannya stratehiyi didzhytalizatsiyi v biznes-orhanizatsiyakh. [The content and mechanism of forming a digitalization strategy in business organizations]. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal "Internauka". Ekonomichni nauky*, 22 (62), 21–24. [in Ukrainian]
6. Lisova R. M. (2019). Vplyv didzhytalizatsiyi na biznes-modeli: etapy ta instrumenty tsyfrovoyi transformatsiyi [The impact of digitalization on business models: stages and tools of digital transformation]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, 24 (2), 114–118. [in Ukrainian]
7. Pashchenko P. O., Mazorenko O. V. (2024). Analiz faktoriv upravlinnya proektamy enerhozberezhennya v innovatsiyno oriyentovanykh orhanizatsiyakh v umovakh dydzhytalizatsiyi [Analysis of factors of management of energy saving projects in innovation-oriented organizations in conditions of digitalization]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, 17, 80–89. [in Ukrainian].
8. Rayevnyeva O. V., Aks'onova I. V., Brovko O. I. (2021). Porivnyal'nyy reytnhovyy analiz stanu ta tendentsiy didzhytalizatsiyi ukrayins'koho suspil'stva ta ekonomiky [Comparative rating analysis of the state and trends of digitalization of Ukrainian society and economy]. *Ekonomika ta upravlinnya natsional'nym hospodarstvom*, 4 (50), 56–66. [in Ukrainian].
9. Sobko O. (2021). Vdoskonalennya upravlinnya innovatsiynomy proektamy ta pozhvavlennya innovatsiynoyi aktyvnosti pidpryyemstv Ukrayiny [Improving the management of innovation projects and revitalizing the innovative activity of Ukrainian enterprises]. *Visnyk ekonomiky*, 3, 84–97. [in Ukrainian]
10. Tarasenko A., Kravchenko A. (2023). Sutnist' dydzhytalizatsiyi ta yiyi vplyv na rozvytok ekonomichnykh system [The essence of digitalization and its impact on the development of economic systems]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnya*, 3 (35), 30–38. [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 08.10.2024